

Loredana Steliana DOSEANU

***Reglementarea muncii tinerilor
și femeilor în dreptul național și european***

Lucrarea de față a fost realizată având în vedere legislația în vigoare publicată până la data de 1 august 2015.

Loredana Steliana DOSEANU

**Reglementarea muncii
tinerilor și femeilor
în dreptul național și european**

Universul Juridic

București

-2015-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2015, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul
scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU
VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE
SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI,
APLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DOSEANU, LOREDANA STELIANA**

**Reglementarea muncii tinerilor și femeilor în dreptul
național și european / Loredana Steliana Doseanu. - București :
Universul Juridic, 2015**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-674-9

349.2(4+498)

REDACTIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Cuvânt-înainte

Această lucrare este actuală și importantă având în vedere că tinerii și femeile, în special gravide, care au născut recent sau care alăptează, reprezintă o categorie vulnerabilă de lucrători care necesită un regim special de protecție.

Nu întâmplător, Organizația Internațională a Muncii și Uniunea Europeană au adoptat o serie de norme – convenții, recomandări, directive – care vizează protecția tinerilor și a femeilor la locul de muncă. Drept consecință, legiuitorul român, precum și cel din alte țări, au adoptat o serie de reglementări în același sens.

Autoarea a urmărit, în special, cercetarea temei sale din perspectiva teoretică a reglementării protecției juridice a tinerilor și a femeilor la locul de muncă, cu obiectivul declarat de a descoperi noi idei și de a propune noi abordări ce se vor dovedi utile și necesare în practică.

Totodată, a urmărit să evidențieze impactul aspectelor teoretice și practice asupra evoluției cadrului legislativ din sistemul juridic românesc în materie, în raport cu evoluția acestuia la nivelul Uniunii Europene și a altor trei țări dezvoltate economic și juridic din Europa (*Franța, Italia și Spania*).

Lucrarea în discuție are ca obiectiv general identificarea, selectarea și sistematizarea materialului normativ specific, a doctrinei și a practicilor din domeniu, studierea acestora, pentru a prezenta aspectele pozitive, dar și negative și exprimarea unor puncte de vedere proprii, concretizate, în special, în propunerile de „*lege ferenda*”.

Eforturile de documentare, analiză și sinteză ale autoarei s-au materializat într-o lucrare valoroasă din punct de vedere teoretic și practic. Publicarea ei, sub forma acestei monografii, va conduce, cu siguranță, la îmbogățirea literaturii juridice, din care, după știința noastră, lipsește o asemenea lucrare.

Structura lucrării este logică și rațională. Cele 6 capitole cu secțiunile, paragrafele și punctele aferente i-au permis autoarei să realizeze o cercetare temeinică și cuprinzătoare.

Materialul bibliografic este impresionant: peste 50 de acte normative, naționale, europene și de drept comparat, peste 80 de tratate,

cursuri și alte lucrări ale unor autori români și străini, zeci de site-uri de internet accesate.

Prezenta monografie este redactată în cele mai bune condiții, utilizându-se terminologia juridică necesară, iar stilul este propriu și adecvat.

Prof. univ. dr. Alexandru ȚICLEA

Capitolul I

Protecția juridică a tinerilor și a femeilor la locul de muncă potrivit normelor Uniunii Europene

Secțiunea 1

Protecția juridică a tinerilor la locul de muncă

§1. Considerații generale

○ 1. Reglementare

Adoptarea¹ unei reglementări la nivel european în domeniul protecției tinerilor la locul de muncă a avut în vedere dispozițiile *Cartei Comunității privind drepturile sociale fundamentale ale lucrătorilor*² (devenită *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*), în special cele de la pct. 20 și 22, potrivit cărora:

„20. Fără a aduce atingere normelor mai favorabile tinerilor, în special cele care asigură prin formare integrarea profesională a acestora și cu excepția unor derogări limitate la anumite munci ușoare, vârsta minimă de încadrare în muncă nu trebuie să fie inferioară vârstei la care încetează perioada de școlarizare obligatorie și, în niciun caz, celei de 15 ani;

22. Trebuie să fie luate măsurile necesare în vederea adaptării normelor de drept al muncii aplicabile tinerilor lucrători, astfel încât acestea să răspundă cerințelor dezvoltării lor, precum și nevoilor lor de formare profesională și de încadrare în muncă.

Durata muncii lucrătorilor sub 18 ani trebuie, în special, limitată - fără ca această limitare să poată fi evitată prin recurgerea la ore suplimentare - și trebuie interzisă munca de noapte, cu excepția anumitor locuri de muncă stabilite de legislațiile sau reglementările naționale”.

Pe de altă parte, au fost avute în vedere și principiile *Organizației Internaționale a Muncii* în domeniul protecției tinerilor la locul de muncă, inclusiv cele privind vârsta minimă de ocupare sau de încadrare în

---

¹ Luminița Dima, *Relații de muncă și industriale în Uniunea Europeană*, Editura C.H. Beck, București, 2012, p. 152.

² Adoptată în cadrul Consiliului European de la Strasbourg la 9 decembrie 1989.

muncă, precum și *Rezoluția Parlamentului European privind munca copiilor*¹, care subliniază, în special, efectele pe care munca acestora le are asupra sănătății, securității și dezvoltării lor fizice și intelectuale și insistă asupra necesității de a adopta o directivă care să armonizeze legislațiile naționale în domeniu.

Directiva 89/391/CEE *privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă*² prevede, în articolul 15, că grupurile deosebit de vulnerabile la riscuri trebuie să fie protejate împotriva pericolelor care le afectează în mod specific. S-a apreciat că atât copiii, cât și adolescenții trebuie să fie considerați grupuri expuse la riscuri specifice și că trebuie luate măsuri în privința securității și sănătății lor.

Consiliul a subliniat că vulnerabilitatea copiilor impune ca statele membre să interzică munca acestora și să vegheze ca vârsta minimă de ocupare sau de încadrare în muncă să nu fie inferioară vârstei la care încetează școlarizarea obligatorie, pe bază de program integral, impusă de legislația națională și, în niciun caz, celei de 15 ani, iar derogările de la interzicerea muncii copiilor nu pot fi admise decât în cazuri speciale și nu pot, în niciun caz, să aducă atingere frecvenței școlare și dreptului de a beneficia de instruire. Pe de altă parte, caracteristicile proprii trecerii de la copilărie la vârsta adultă impun reglementarea și protecția strictă a muncii adolescenților.

De asemenea, s-a apreciat că statele membre trebuie să protejeze tinerii împotriva riscurilor specifice care rezultă din lipsa de experiență, din absența conștientizării riscurilor existente sau potențiale sau din insuficienta dezvoltare a tinerilor. Angajatorii trebuie să garanteze tinerilor condiții de muncă adaptate vârstei lor și să pună în practică măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății tinerilor pe baza unei evaluări a riscurilor existente pentru tineri și care sunt legate de munca lor. Durata maximă a muncii tinerilor trebuie să fie strict limitată și munca de noapte a tinerilor trebuie să fie interzisă, cu excepția anumitor locuri de muncă stabilite de legislațiile sau reglementările naționale, tinerii trebuie să beneficieze de perioade minime de repaus zilnic, săptămânal și anual și de perioade de pauză adecvate, iar timpul de

---

¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L 190 din 20 iulie 1987.

² Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L 183 din 29 iunie 1989.

lucru al adolescenților care frecventează învățământul școlar nu trebuie să prejudicieze aptitudinea lor de a beneficia de instruire.

Cu respectarea tuturor acestor principii, Consiliul Uniunii Europene a adoptat la 22 iunie 1994 *Directiva 94/33/CE privind protecția tinerilor la locul de muncă*¹, în baza art. 118a Tratatul Comunității Europene (TCE)² care prevede adoptarea de către Consiliu, prin intermediul directivelor, a cerințelor minime pentru a promova îmbunătățirea, în special, a mediului de muncă, în vederea garantării unui nivel mai bun de protecție a sănătății și securității lucrătorilor³.

Reglementarea⁴ muncii copiilor și tinerilor reprezintă o temă de maxim interes pe agenda activității diverselor organizații internaționale cu responsabilități în materie. *Organizația Internațională Muncii* a adoptat, de exemplu, Convenția nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor⁵.

În dreptul *Uniunii Europene*, directiva sus citată este cea mai importantă directivă privind protecția tinerilor în procesul muncii, reprezintă un progres substanțial în structurarea unei concepții coerente de protecție a tinerilor, a copiilor și adolescenților care, spre deosebire de nor-

---

¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L 216 din 20 august 1994, modificată ulterior, inclusiv prin Directiva 2014/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 de modificare a Directivelor 92/58/CEE, 92/85/CEE, 94/33/CE, 98/24/CE ale Consiliului și a Directivei 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului pentru a le alinia la Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor (publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. L 65 din 5 martie 2014).

² Actualul art. 153 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. C 326 din 26 octombrie 2012).

³ Roger Blanpain, *European Labour Law*, ediția a 12-a revizuită, Kluwer Law International, 2010, p. 498-506; Andrei Popescu, *Dreptul internațional al muncii*, Editura C.H. Beck, București, 2006, p. 366-368; Dan Țop, *Protecția tinerilor încadrați în muncă*, în „Revista română de dreptul muncii” nr. 4/2006, p. 31-36; Roger Blanpain, Jean-Claude Javillier, *Droit du travail communautaire*, LGDJ, Paris, 1995, p. 206-215.

⁴ Nicolae Voiculescu, *Dreptul social european*, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 246.

⁵ Adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii la Geneva la 17 iunie 1999 și ratificată de România prin Legea nr. 203/2000 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 577 din 17 noiembrie 2000).

mele Organizației Internaționale a Muncii, introduce standarde mai ridicate de protecție¹.

Uniunea Europeană a fost preocupată nu numai să sistematizeze regulile aplicabile tinerilor lucrători, dar și să promoveze soluții noi, unele dintre ele fără precedent pe planul experienței *Organizației Internaționale a Muncii*. Acest lucru este explicabil, desigur, prin nivelul ridicat de dezvoltare economico-socială al statelor europene, preocupării acestora pentru o reglementare care să răspundă exigențelor dezvoltării durabile, cerințelor de formare profesională a tinerilor și de acces la locurile de muncă într-o societate avansată aflată la începutul mileniului trei.

Spre deosebire de alte materii care au generat o bogată jurisprudență a Curții de Justiție, protecția tinerilor la locul de muncă nu a ridicat probleme de interpretare a Directivei, fiind înregistrate doar cazuri izolate în legătură cu neimplementarea directivei în termenul impus de Consiliu².

○ 2. Domeniul de aplicare

Directiva 94/33/CE se aplică persoanelor sub 18 ani care au un contract de muncă sau un raport de muncă definit de dreptul în vigoare într-un stat membru sau supus dreptului dintr-un stat membru [art. 2 alin. (1)].

Statele pot să prevadă derogări, și să dispună că directiva nu se aplică, în limitele și în condițiile pe care acestea le stabilesc, prin acte cu putere de lege sau norme administrative, lucrărilor ocazionale sau de scurtă durată care privesc: *serviciul casnic exercitat într-o gospodărie particulară sau munca socotită ca nefiind vătămătoare, dăunătoare sau periculoasă pentru tineri în întreprinderea familială* [art. 2 alin. (2)].

Directiva distinge, în art. 3, între *copil*, ca fiind orice tânăr care nu a atins vârsta de 15 ani sau care face încă obiectul școlarizării obligatorii impuse de legislația națională, *adolescent*, orice tânăr în vârstă de 15 până la 18 ani care nu mai face obiectul școlarizării obligatorii, și *tânăr*, ca fiind orice persoană în vârstă de până la 18 ani având un contract de muncă sau un raport de muncă, definit prin legislația în vigoare într-un stat membru și care face obiectul legislației dintr-un alt stat membru.

---

¹ <http://www.costelgilca.ro/files/finder/files/1e476855ae57cd281a886c70a02cd1d1.pdf> (accesat la data de 9 noiembrie 2014).

² Luminița Dima, *op. cit.*, p. 153.